

Ihmislunneko Muuttumaton

Kirj. Victor Lampi.

JOKAISELLE työväenliikkeen riveissä toimineelle ja sen yhteiskunta-ihanteen eteen työskentelijälle on useasti tullut — ja edelleenkin tulee — vastaan seuraavanlaatuinen väite: koska ihmislunne on yksilöllinen, paha ja muuttumaton, niin työväenluokan yhteiskunnallisten ihanteiden levittäminen ja niiden puolesta taisteleminen on puhdasta hulluutta. Tämä väite tavallisesti meitä vastaan tullessaan on itsekunnioituksesta pakahtumaisillaan. Se on tiedon verhoilla vaateitettu ja ylpeä. Useasti me joudumme sen edessä huoahuttamaan: "Pieni tieto tekee ihmiset ylpeiksi." Edelleen me joudumme tekemään kysymyksen: "mistä tämä ihmislunne sitten on kotoisin ja mistä se pysyväisyytensä saa?" Ei aikaakaan, niin me huomaamme, että tämän röyhkeän tiedon takana pilkistää itse isä jumala. Meille paljastuu oppineisuuden verhon takaa teologinen "tieto."

Mikä tämä lunne sitten on? — Määrätynlaiset käsitteet perinnäisiksi vakiintuneina.

Otamme jokaiselle suomalaiselle tutun esimerkin. Kaikki muistavat miten Suomen talolliset olivat ylpeäluonteisia. Talonpojan saattoi erottaa rengistä heidän luonteidensa erilaisuuden perusteella. Mutta joskus kävi niin, että rengistäkin tuli talollinen. Hän voi rakentaa uuden talon ja nimittää sen Porholaksi. Hänelle saattoi hänen renginluonteensa olla eduksi, että hän kovasti työtä tehden kaikin puolin menestyi ja vaurastui. Nyt isännässä saattoi rengin lunne pysyä rikkaanakin, mutta miten kävi poikien ja tyttärien. He olivat rikkaan Porholan poikia ja tyttäriä ja he antoivat köyhien ymmärtää, että he niitä olivat. Heistä oli tullut ylpeäluonteisia.

Jatkamme esimerkkiämme. Porholan pojat ajavat hyvillä hevosilla. Porholan tytöt puukeutuvat parhaiten. Kaikista Porholan lapsista kouluutetaan herroja. Renkinä ollut isäntä kuolee. Porholan uusi isäntä on oppinut ja ylpeä. Hän alkaa halveksia maantöitä. Emännän hän tuo ylpeästä suvusta. Porholan

perhe tarvitsee huomattavasti rahoja elääkseen arvonsa mukaisesti. Isäntä turvautuu keinotekeluun. Käy niin, kuin pelissä useasti käy, jotta tulee tappio. Porholan ylpeät lapset joutuvat matkustamaan Amerikkaan, sillä eihän sitä kotipaikalla kehtaa työhön ryhtyä ja rengeksi ruveta. Joku Porholan pojista — tässä maassa töitä paiskiessaan — tutustuu työväenliikkeeseen. Hänen entinen ylpeytensä alkaa olla mennyttä. Me huomaamme hänet kaikkein vallankumouksellisimmaksi. Joskus hän kyllä meidän tyhmyytemme perin paatuneena saattaa meille kokouksissamme ilkeästi ärjyä. Ja me päätelemme, että nyt vanhan maan talon isäntä komentaa renkejään. Mutta ajan, ijän ja kokemusten opettamana tämäkin piirre häneljä jää pois. Hänen vakiintuneet talonpoikaiset perinnäiskäsitteensä katoavat.

Yksityisomistuksen käsite on vanha ja vakiintunut. Tämä käsite ei kuitenkaan ole ollut aina vallitsevana. Nykyaikana tämä käsite on jo yli-ikäinen. Sillä yhteiskunnalliset tuotosuhteet edellyttävät yhteisomistusta.

Mutta väitös, että yksityisomistus-käsite olisi ihmisen luonteenomaisena ollut aina ja tulisi edelleenkin sellaisena pysymään, ei pidä paikkaansa. Kommunistinen yhteisomistukseen perustuva yhteiskuntajärjestelmä on ollut vallitsevana yhteiskuntamuotona pitemmän aikaa, kuin yksityisomistuksen perustuva järjestelmä. Näin ollen yksityisomistuksen käsittekin on joskus ollut oikeudenmukainen ja uusi. Siläläkin on ollut taistelunsa päästä vallitsevaksi. Me voimme hyvällä syyllä olettaa että senkin vastustajat ovat sanoneet, jotta se on mahdottomuus totenttaa, koska ihmislunne on sille vastainen.

Yksityisomistuskäsite on syntynyt turvaamaan työläiselle työnsä tulokset. Se on lähtenyt aikansa yhteiskunnallisista oloista. Aikana, jolloin työläinen omisti työaseensa, hankki itse raaka-aineen ja valmisti jonkun esineen, tarvittiin — ja näiden seikkain vaikutuksesta syntyi — yleinen moraalikäsite, että tämä hä-

nen valmistamansa esine kuului vain hänelle. Se ei siis ole minkään pahan synnyttämän maailmaan tullut eikä sitä ole mikään kaikkivaltias ihmiseen istuttanut. Se on sen ajan tuotannollisten sulteitten synnyttämä. Se seikka, että se meidän aikamme on vanhentunut ja väärä, ei ensinkään todista sen silloista oikeudenmukaisuutta vastaan.

Että yksityisomistuksen käsite nykyään on murtumassa, siitä on todistuksena kaikkein maiden yhteiskunta-vallankumouksellinen työväenliike. Siitä on todistuksena työväen sanomalehdet, kirjallisuus, julkaisut, työväen opistot. (Myöskin tämä julkaisu ja meidän Työväen-Opistomme). Se, että yksityisomistuksen käsite vanhentuneenakin vielä on vallitsevana, todistaa vain sitä seikkaa, kuinka huonooppisia yleensä ollaan. Voidaksemme nykyistä yhteiskunnallisten käsitteiden sekamelskaa nykyisessä murroskaudessaan helpommin ymmärtää, ottakaamme esimerkki tavalliselta koululuokalta. Luokalla voi olla oppilaita jotka ymmärtävät puolesta sanasta, toiset kerrasta, kolmannet kahdesta, tai kolmesta, mutta enimmäistö voi ajatella aivan muita asioita ja kaikki, mitä on sanottu, menee ohi aistien. Voi myöskin käydä niin, että yksi voi seurata opintoa yhdellä aikaa, toinen toisella ja siis toinen voi saada mieleensä tämän seikan ja tuo toisen ja he kumpikin voivat saada käsityksen, että heidän oppimansa kohta oli koko asia.

Ihmisten yhteiskunnallisten käsitteiden opettajana on se tapa, millä he hankkivat toimeentulonsa. Ilyvä on. Työväenluokka on nyt oppilaana tässä suuressa koulussa. Heidän opettajansa opettaa, että kaikkien yhteiskunnallisten tuotteiden valmistamiseen tarvitaan suurten työläisjoukkojen yhteinen suunnitelman mukainen työskentely. Kukaan siis ei voi sanoa, että tämä tai tuo on minun, koska minä olen sen tehnyt. Vaan kaikki ovat kaikkien. Opettaja opettaa edelleen, että kapitalistit omistavat työvälineet, tehtaat ja raaka-aineet. Työläinen ei siis voi, jotakin tarvitessaan, mennä ja tehdä, koska hänellä ei ole työvälineitä eikä raaka-aineita, sillä yhteiskunnallisten tarpeitten tuottaminen riippun kapitalisteista, joiden armottomana komentajana ja heidän toimintansa määrääjänä on voitto. Oppilaalle

opetetaan siis, että yhteiskunnallisia tarvikkeita saadakseen hän tarvitsee rahaa, jotta voi ostaa niitä tuotteita, joita hän on ollut osaltaan valmistamassa, mutta jotka tehtaiden, työvälineiden ja raaka-aineiden omistuksen perusteella, ovat jääneet kapitalisteille. Rahaa saadakseen hänen täytyy saada kaupaksi ainoaa omaisuuttaan, työvoimansa. Ja saadaksesen enemmän rahaa ja siten enemmän yhteiskunnallisia tarvikkeita hänen tulisi saada tästä tavarastaan mahdollisimman korkea hinta. Syntyy ajatus määrätä tälle hänen tavarallensa korkeampi hinta. Tämä ajatus toteutettuna vaatii työläisiä liittymään yhteen. Ja sen sijaan, että he kukin möisivät tavaransa yksilöinä, tulee heidän se tehdä yhtenäisenä joukkona.

Mutta kaikki eivät ole olleet yhtä hyviä oppimaan tässä heidän yhteiskunnallisessa koulussaan. Toisilta on mennyt sivu aistien tämä tai tuo seikka. He ovat ajatelleet opiskelu-

ajallaan muista asioista. Heidän luonteensa ei olekaan muuttunut, vaan heissä on yhä edelleenkin orjan luonne. Heidät täytyy pakottaa omaa ja yhteistä hyvää toteuttamaan väkivalloin. Työvoiman ostajat kutsuvat valtion voimavälineet sekaantumaan asiaan, sillä maan pyhiä perusajatuksia yksilöllistä vapautta on loukattu. Työläisiä kapuloidaan. Ja ne työläiset, jotka yhteiskunnallisen kouluutuksen tässä vaiheessa vasta heräävät opetusta seuraamaan, näkevät vain valtion kapulan.

Kouluutus jatkuu edelleen. Voitto käskää

kapitalistit sulkemaan tuotantolaitokset. Työläiset ovat saaneet palkkana vain sen verran, että ovat työssä ollessaan pysyneet työkykyisinä, sekä nuden työvoiman luomiseksi sen määrän, kuin uutta tarvitaan. Tulee eteen tämän kouluutuksen traagillisin vaihe.

Kansakunta on rikkaampi kuin koskaan ennen. Mutta sen rikkauksien tuottajat lukuunsa nähden köyhempiä kuin koskaan ennen. Maan elintarvevarastot ovat suuremmat kuin koskaan ennen; mutta tuottajat ovat elintarpeita vailla. Tuotannon välineet parhaimmat ja tehoisimmat kuin koskaan ennen.

Mutta niiden rakentajilla ei ole oikeutta mennä niillä tarvikkeita tuottamaan, vaan heidän on näännyttävä nälkään ja puutteeseen.

Tähän loppuu tarina tällä kertaa yhteiskunnallisesta koulusta. Mutta sanokaa minun sanoneen, että tuotannon välineitten yhteiskunnallisen omistuksen käsite tulee vakiintumaan työläisten mieliin. Se on muuttuva luonteeksi, joka ehkä vuorostaan elää yli aikansa.

Kapitalistien omistusoikeus tuotannon välineisiin on tänä päivänä kyseenalainen useamman työläisen mielessä kuin koskaan ennen.

NAISET MUKAAN NUORISON - - KASVATTAJIKSI - -

MAASSA, jossa lasten ja nuorison opetukselle ja kasvatukselle lainataan niinkin paljon huomiota ja uhrataan varojakin, kuin tehdään Amerikan Yhdysvalloissa, tuntuu ikäänkuin tarpeettomalle siihen kysymykseen työväenliikkeen taholta sekaantuminen. Ovathan täällä siksi uhkeat koululaitokset monipuolisine opetusvälineineen, leikki- ja huvittelulaitoksineen sekä voimistelu- ja urheilutamineineen, että niiden pitäisi tyydyttämän aikamme korkeimmatkin sivistysvaatimukset. Pyritäänhän kalkkien näiden avulla ja kautta antamaan lapsille sekä nuorisolle siksi monipuolista opetusta ja kasvatusta, niin henkisen kuin ruumiillisenkin puolen kehittämisessä, että se on todella aivan kiinnostavaa nähdä ja luulisi sen jo sellaisenaan olevan tarpeeksi takaamaan kaikille yhteiskuntakerroksille kaikkea sitä, mitä koulukasvatuksen ja opetuksen kautta voidaankin antaa ja aikaan saada.

Niin ei kuitenkaan ole asiän laita. Varsin usein tapaamme työläisvanhempia, äitejä ja isiä, jotka ovat sangen suuresti huolissaan lapsistaan ja nuorisostaan ja erikoisemmin juuri nykyään. Näiden vanhempien huolet lapsistaan ja nuoristaan eivät suinkaan aina ole sitä, kuinka saisivat toimeentulon lapsilleen ja nuorisolleen, joskin tämä-

kin varsinkin tällä kertaa on yksi suuri huolien huolista. Raskalmpana taakkana vanhempien harteilla lepää ja mielten painostajana on, mitenkä heidän lapsensa ja nuoriso säilyisivät kaikenlaiselta maailman viettelyltä ja turmiolta.

Porvarillinen koulu samalla, kun se on kylliksi kykenevä antamaan lapsille ja nuorisolle opetusta monenlaisten eri tietojen, taitojen ja tekniikan tuntemisessa ja kehittää kykyjä, on myöskin riittävän varmasti kykenevä antamaan heille kapitalistisen maailmankatsomuksen ja tälle järjestelmälle ominaisen sivistyksen. Kapitalistiselle järjestelmälle sopivan koulukasvatuksen näemme panevan erikoista huomiota juuri sille, että lapset jo varhaisessa nuoruudessaan saavat teollisuudessa tarvittavien tietoaideiden, taitojen ja kykyjen opetusta, sekä mekaniikan ja konetekniikan tuntemusta. Sellaisenaan tämä onkin kieltämättä välttämätöntä ja hyödyllistäkin, mutta kun me samalla näemme sen ohella syövytettävän lapsiin ja nuorison jo sangen varhain teollisuusorjan henkeä, haluamme sitä vastaan muistuttaa, koska sitä emme katso tarpeelliseksi nuorelle ihmiselämälle.

Ennen kaikkea meillä on muistuttamista sitä vastaan, kun kouluissa on pyritty opetuksen yhteydessä varsinkin ulkomaalaisten lapsille juurruttamaan mieliin sitä, kuinka suuri onni onkaan ollut